

ΕΝΑ ΚΛΗΜΑ ΣΕ ΕΝΑ ΣΠΙΤΙ

AMBROSE BIERCE

Μετάφραση:
Μάριος Μητσόπουλος

Ονειροβασίες

Ενα κλήμα σε ένα σπίτι

Μια ιστορία του Ambrose Bierce

Τίτλος πρωτοτύπου: A Vine On A House

Πρώτη κυκλοφορία: 1905

Μετάφραση, σχεδιασμός, εικόνες: Μάριος Μητσόπουλος

Μια κυκλοφορία για το περιοδικό Ονειροβασίες – 2025

ΠΕΡΙ ΤΑ ΤΡΙΑ ΜΙΛΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΜΙΚΡΗ ΠΟΛΗ του Νόρτον, στο Μιζούρι, στον δρόμο που οδηγεί στο Μέισβιλ, στέκεται ένα παλιό σπίτι που τελευταία φορά είχε κατοικηθεί από μία οικογένεια εν ονόματι Χάρντινγκ. Από το 1886 ουδείς είχε ζήσει σε αυτό, μήτε ήταν πιθανό να ζήσει κανείς σε αυτό ξανά. Ο χρόνος και η δυσμένεια των ανθρώπων που κατοικούν στη γύρω περιοχή το μετατρέπουν σε ένα μάλλον γραφικό ερείπιο. Ένας παρατηρητής που δεν είναι εξοικειωμένος με την ιστορία του, με το ζόρι θα το κατέτασσε στην κατηγορία των στοιχειωμένων σπιτιών, παρ'όλα αυτά στη γύρω περιοχή τέτοια ήταν η μοχθηρή του φήμη. Στα παράθυρά του τζάμια δεν υπάρχουν, οι είσοδοί του είναι δίχως πόρτες, υπάρχουν μεγάλες ρωγμές στην κεραμοσκεπή και λόγω απουσίας βαψίματος η επένδυση από ξύλο είναι ένα θαμπό γκρι. Αλλά αυτά τα αλάνθαστα σημάδια του υπερφυσικού είναι εν μέρει κρυμμένα και σε μεγάλο βαθμό απαλύνονται από το άφθονο φύλλωμα μιας μεγάλης κληματαριάς που κατακλύζει ολόκληρο το κτίριο. Αυτή η κληματαριά- ενός είδους που ποτέ κανένας βοτανολόγος δεν κατάφερε να ονοματίσει- κατέχει σημαντικό ρόλο στην ιστορία του σπιτιού.

Η οικογένεια Χάρντινγκ απαρτιζόταν από τον Ρόμπερτ Χάρντινγκ, τη σύζυγό του Ματίλντα, τη δεσποινίδα Τζούλια Γουέντ, που ήταν η αδελφή της και

τα δύο μικρά τους παιδιά. Ο Ρόμπερτ Χάρντινγκ ήταν ένας σιωπηρός, ψυχρός άντρας που δεν έκανε κανέναν φίλο στη γειτονιά και προφανώς ούτε τον ένοιαζε να κάνει κάποιον. Ήταν περίπου σαράντα ετών, οικονόμος και εργατικός και έβγαζε τα προς το ζην από το μικρό αγρόκτημα που τώρα είναι κατάφυτο από θάμνους και βάτα. Αυτός και η κουινιάδα του ήταν μάλλον ταμπού για τους γείτονές τους, οι οποίοι φαινόταν να πιστεύουν ότι τους έβλεπαν πολύ συχνά μαζί- όχι αποκλειστικά δικό τους σφάλμα, μιας και σε εκείνους τους καιρούς προφανώς δεν αμφισβητούσαν την παρατήρηση. Ο ηθικός κώδικας των αγροτικών περιοχών του Μιζούρι είναι αυστηρός και απαιτητικός.

Η κυρία Χάρντινγκ ήταν μια ευγενική γυναίκα με θλιμμένο βλέμμα, που της έλειπε το αριστερό πόδι.

Κάποια στιγμή το 1884 μαθεύτηκε πως είχε πάει να επισκεφτεί τη μητέρα της στην Αϊόβα. Αυτό έλεγε ο άντρας της ως απάντηση σε ερωτήσεις και ο τρόπος που το έλεγε δεν ενθάρρυνε περαιτέρω βολιδοσκόπηση. Ποτέ δεν επέστρεψε και δυο χρόνια αργότερα, χωρίς να πουλήσει το αγρόκτημά του ή κάτι που να ήταν δικό του ή να διορίσει έναν αντιπρόσωπο που να φροντίσει τα συμφέροντά του ή να απομακρύνει τα οικιακά του είδη, ο Χάρντινγκ, μαζί με την υπόλοιπη της οικογενείας, έφυγε από την περιοχή.

Κανείς δεν γνώριζε πού πήγε, κανείς δεν νοιάστηκε εκείνη την εποχή. Φυσικά, οτιδήποτε μπορούσε να μετακινηθεί από το μέρος σύντομα εξαφανίστηκε και το εγκαταλελειμμένο σπίτι έγινε «στοιχειωμένο» με τον τρόπο του.

Ένα απόγευμα καλοκαιριού, τέσσερα ή πέντε χρόνια αργότερα, ο αιδεσιμότατος Τζ. Γκρούμπερ από το Νόρτον και ένας δικηγόρος από το Μείσβιλ εν ονόματι Χάιατ συναντήθηκαν έφιπποι μπροστά στο μέρος των Χάρντινγκ. Έχοντας επαγγελματικές υποθέσεις να συζητήσουν, έδεσαν τα ζώα τους και πηγαίνοντας στο σπίτι, κάθισαν στη βεράντα για να συζητήσουν. Κάποια αστεία αναφορά έγινε στη ζοφερή φήμη του μέρους και ξεχάστηκε με το που αρθρώθηκε και μίλησαν για τις επαγγελματικές τους υποθέσεις μέχρι που σχεδόν νύχτωσε. Το βράδυ ήταν αφόρητα ζεστό, ο αέρας στάσιμος.

Σύντομα, και οι δυο άντρες πετάχτηκαν από τις θέσεις τους έκπληκτοι. Ένα μακρύ κλήμα που κάλυπτε τη μισή πρόσοψη του σπιτιού και είχε κρεμασμένα τα κλαδιά του από την άκρη της βεράντας από πάνω τους, ήταν φανερά και ευδιάκριτα ενοχλημένο, με κάθε του κλαδί και φύλλο να τρέμουν βίαια.

«Θα έχουμε καταιγίδα», αναφώνησε ο Χάιατ.

Ο Γκρούμπερ δεν είπε τίποτα, αλλά έστρεψε σιωπηρά την προσοχή του άλλου στο φύλλωμα των παρακείμενων δέντρων, που δεν έδειχνε καμία κίνηση. Ακόμη και οι λεπτές άκρες των κλαδιών που σκιαγραφούνταν κόντρα στον καθαρό ουρανό ήταν ακίνητες. Κατέβηκαν βιαστικά τα σκαλιά σε κάτι που κάποτε ήταν γρασίδι και κοίταξαν ψηλά προς την κληματαριά, της οποίας ολόκερο το μήκος ήταν τώρα ορατό. Η βίαιη αναταραχή συνεχιζόταν, όμως δεν μπορούσαν να διακρίνουν την αιτία της ενόχλησης.

«Ας φύγουμε», είπε ο ιερέας.

Και όντως αποχώρησαν. Ξεχνώντας ότι ταξίδευαν σε αντίθετες κατευθύνσεις, απομακρύνθηκαν ιππεύοντας μαζί. Πήγαν στο Νόρτον, όπου μοιράστηκαν την παράξενη εμπειρία τους με αρκετούς διακριτικούς φίλους. Το επόμενο βραδάκι, την ίδια περίπου ώρα, συνοδευόμενοι από άλλους δύο των οποίων τα ονόματα έχουν ξεχαστεί, βρέθηκαν ξανά στη βεράντα της οικίας Χάρντινγκ και ξανά το μυστηριώδες φαινόμενο έλαβε χώρα: η κληματαριά ταρακουνήθηκε βίαια από τη ρίζα ως την κορυφή ενώ την παρατηρούσαν εξονυχιστικά και ούτε η συνδυασμένη τους δύναμη, όταν εφαρμόστηκε στον κορμό, κατάφερε να τη συγκρατήσει.

Ακόμη και οι λεπτές άκρες των κλαδιών που σκιαγραφούνται κόντρα στον καθαρό ουρανό ήταν ακίνητες.

Δεν χρειάστηκε πολύς χρόνος για να κεντρίσουν την περιέργεια ολόκληρης της γειτονιάς αυτά τα μοναδικά γεγονότα. Μέρα νύχτα πλήθη ανθρώπων συγκεντρώνονταν στην οικία των Χάρντινγκ «αναζητώντας ένα σημάδι». Καταπώς φαίνεται κανείς δεν το βρήκε, αλλά τόσο αξιόπιστοι ήταν οι μάρτυρες που αναφέρθηκαν, που κανείς δεν αμφισβήτησε την πραγματικότητα των «εκδηλώσεων» τις οποίες μαρτύρησαν.

Είτε από μια ευτυχή έμπνευση είτε από κάποιο καταστροφικό σχέδιο, μια μέρα προτάθηκε- κανείς δεν φαινόταν να γνωρίζει από ποιον προήλθε η πρόταση- να ξεθάψουν το κλήμα και κατόπιν αρκετής συζήτησης, αυτό έγινε. Εξόν της ρίζας τίποτε άλλο δεν βρέθηκε κι όμως, τίποτα δεν θα μπορούσε να είναι πιο παράξενο!

Για πέντε ή έξι πόδια* από τον κορμό, που στην επιφάνεια του εδάφους είχε διάμετρο κάμποσων ιντσών**, κατέβαινε μόνη και ίσια, σε χαλαρό και εύθρυπτο χώμα. Στη συνέχεια διαιρούταν και υποδιαιρούταν σε μικρότερες ρίζες, ίνες και νημάτια που ήταν περίτεχνα διαπλεγμένα. Όταν ελευθερώθηκαν προσεκτικά από το χώμα, παρουσίασαν έναν μοναδικό σχηματισμό. Στις διακλαδώσεις και τις αναδιπλώσεις πάνω στον εαυτό

**Εξόν της ρίζας τίποτε άλλο δεν βρέθηκε κι όμως, τίποτα
δεν θα μπορούσε να είναι πιο παράξενο!**

τους, σχημάτιζαν ένα συμπαγές δίκτυο, που είχε σε μέγεθος και σχήμα μια εκπληκτική ομοιότητα με ανθρώπινη φιγούρα. Το κεφάλι, ο κορμός και τα άκρα ήταν εκεί. Ακόμη και τα δάχτυλα των ποδιών και των χεριών ήταν ευδιάκριτα καθορισμένα και πολλοί ομολόγησαν ότι έβλεπαν στην κατανομή και τη διάταξη των ινών στη σφαιρική μάζα που αντιπροσώπευε το κεφάλι, μια γκροτέσκα υποψία προσώπου. Η φιγούρα ήταν οριζόντια, οι μικρότερες ρίζες είχαν αρχίσει να ενώνονται στο στήθος.

Σε ό,τι αφορά την ομοιότητα με την ανθρώπινη μορφή, αυτή η εικόνα ήταν ατελής. Περίπου δέκα ίντσες από το ένα γόνατο, οι κροσσοί που σχημάτιζαν το πόδι είχαν απότομα διπλωθεί προς τα πίσω και προς τα μέσα κατά την ανάπτυξή τους.

Δεν υπήρχε παρά μόνο ένα συμπέρασμα- το προφανές. Αλλά στον ενθουσιασμό που ακολούθησε, οι πορείες δράσης που προτάθηκαν ήταν τόσες πολλές όσοι και ανίκανοι σύμβουλοι. Το θέμα διευθετήθηκε από τον σερίφη της κομητείας, ο οποίος ως νόμιμος φύλακας της εγκαταλειμμένης περιουσίας, διέταξε την επανατοποθέτηση της ρίζας και την πλήρωση της εκσκαφής με το χώμα που είχε απομακρυνθεί.

Η μεταγενέστερη έρευνα έφερε στο φως μονάχα ένα πράγμα σημαντικό και σχετικό: η κυρία Χάρντινγκ δεν είχε επισκεφθεί ποτέ τους συγγενείς της στην Αϊόβα, ούτε εκείνοι γνώριζαν ότι υποτίθεται πως θα το είχε πράξει αυτό.

Για τον Ρόμπερτ Χάρντινγκ και την υπόλοιπη οικογένειά του τίποτα δεν είναι γνωστό. Το σπίτι διατηρεί την κακή του φήμη, αλλά η αναφυτευμένη κληματαριά είναι ένα τόσο τακτικό και καλοσυνάτο φυτό που ένα νευρικό άτομο θα ευχόταν να καθίσει από κάτω μια ευχάριστη βραδιά, όταν οι γρύλλοι τρίζουν την αιώνια αποκάλυψή τους και ο μακρινός νυχτοπάτης*** εκφράζει την άποψή του για το τι πρέπει να γίνει για αυτό.

*Πόδι: Μονάδα μέτρησης που αντιστοιχεί σε 30,48 εκατοστά. Χρησιμοποιείτο πολύ στην Αγγλία μέχρι τα μέσα του 20^{ου} αιώνα, ενώ ακόμη συναντάται ευρέως σε μετρήσεις στις Η.Π.Α.

**Ίντσα: Μονάδα μέτρησης του μήκους που αντιστοιχεί σε 2,54 εκατοστά. Ένα πόδι αποτελείται από 12 ίντσες.

***Νυχτοπάτης: Πρόκειται για νυχτοπούλι με την επίσημη ονομασία να είναι *Antrostomus vociferus*. Είναι ένα πτηνό μεσαίου μεγέθους που κάποιος θα ακούσει

το βράδυ σε κοντινή απόσταση, αλλά δύσκολα θα εντοπίσει λόγω των χρωμάτων του φτερώματός του που του προσφέρει κάλυψη. Ένας θρύλος της Νέας Αγγλίας θέλει τον νυχτοπάτη να διαισθάνεται το φευγιό μιας ψυχής και να την αιχμαλωτίζει καθώς αποχωρεί. Αναφορά γίνεται και στον Τρόμο του Ντάνγουιτς του Χάουαρντ Λάβκραφτ.

Επίλογος

Ο AMBROSE BIERCE ΥΠΗΡΞΕ ΕΝΑΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ με πολλές ιδιότητες. Διηγηματογράφος, δημοσιογράφος, ποιητής και βετεράνος του αμερικανικού εμφυλίου είναι σίγουρα κάποιες εξ αυτών. Πολλοί μελετητές φαίνονται να καταγοητεύονται από τον τρόπο με τον οποίο προσεγγίζει τον τρόπο και τη γοτθική ατμόσφαιρα, ενώ δεν είναι λίγοι εκείνοι που κάνουν μια στάση στο σατυρικό στοιχείο που διαποτίζει τη γραφή του με τρόπο πανέξυπνο.

Σε μία ανάλυση των Rachael Wermuth & Ruth Benander (2013) διαβάζουμε ότι το γοτθικό στοιχείο έχει να κάνει με την καταπίεση, με τον καταπιεστή και τους τρόπους διαφυγής των θυμάτων να παίρνουν μια πληθώρα μορφών. Με τη γοτθική ατμόσφαιρα να είναι βυθισμένη στο σκοτάδι, την απομόνωση, τη σήψη και έναν καιρό όπου οι καταιγίδες βρίσκονται στο προσκήνιο, δημιουργείται το κατάλληλο περιβάλλον για μυστικά που σχοινοβατούν μεταξύ της πραγματικότητας και του υπερφυσικού.

Στο άρθρο τονίζεται πώς σε μόλις τρεις σελίδες (για την αγγλική γλώσσα), ο συγγραφέας καταφέρνει να πει μια ιστορία σκοτεινή όπου ένας φόνος και άσχημες συμπεριφορές οδηγούν στο αγρίεμα της φύσης, στη συγχώνευση με το άμοιρο θύμα και σε μια κατάληξη

λυτρωτική. Μάλιστα, δίνεται έμφαση στο γεγονός ότι ένα φυτό αποτελεί εν τέλει το λογοτεχνικό εύρημα της ιστορίας, την κεντρική ηρωίδα και το μέσο για μια ατμόσφαιρα τρομακτική.

Με τη λογοτεχνία του τρόμου να έχει διανύσει χιλιάδες χιλιόμετρα από την εποχή του Bierce και με το στοιχείο του σοκ και της έκπληξης να έχει χαθεί, τέτοιες ιστορίες παρουσιάζουν ενδιαφέρον, όχι απαραίτητα για την πρωτοτυπία τους, αλλά για τους διάφορους τρόπους με τους οποίους μπορεί ο αναγνώστης να τις προσεγγίσει.

Βιβλιογραφία επιλόγου:

https://en.wikipedia.org/wiki/Ambrose_Bierce

<https://rwormuth.wordpress.com/literary-analysis-a-vine-on-a-house/>

ΠΕΙΘΟΒΑΣΙΕΣ

Ένα σπίτι στέκει ερειπωμένο στην αμερικανική εφοχή. Πίσω από τις σαθρές σανίδες και το επιβλητικό κλήμα που το έχει καταπιεί, κρύβεται μια ιστορία τρόμου και θλίψης.

Ένα γοτθικό διήγημα από τον μετρ του είδους, Ambrose Bierce.

THE MEDUSA COMPANY

© 2021